

■ ■ ■ månadens epiztel

Epizteln handlar denna gång om smittutredning i en fjäderfäbesättning, en misstanke om mjältbrand och

information om nya rutiner vid BSE-provtagning. Texten är sammansatt av Mikael Propst, SVA och Karin Sannerud, Jordbruksverket.

SMITTUTREDNING I FJÄDERFÄBESÄTTNING

SVA kontaktades av ägaren till en besättning med avelsfjäderfän med anledning av plötsligt insättande ökad dödlighet, påtagligt minskad äggproduktion och kliniska symtom i form av (utbredd) dyspné. Misstanke om newcastlesjuka/aviär influensa väcktes på grundval av symtombilden varför självdöda höns från besättningen obducerades och provtogs vid SVA.

Huvudfynden vid obduktionen var hemorragisk purulent trakeit, rinit och konjunktivit samt akuta blödningar i inre organ. Symtombilden ses vid infektiös laryngotrakeit (ILT), men man kan med denna bild inte heller utesluta respiratorisk form av newcastlesjuka eller aviär influensa. Dock visade sig organprover från de obducerade fjäderfäna vara negativa avseende newcastlesjuka och aviär influensa varför misstanken om epizootisjukdom kunde avskrivas. Fortsatt utredning med histologi och PCR bekräftade att ILT-virus var orsak till symtomen i besättningen.

Infektiös laryngotrakeit är en anmälningspliktig sjukdom som orsakas av ett herpesvirus och utbrott diagnostiseras relativt ofta i hobbyhönsflockar i Sverige. Däremot är utbrott i kommersiella besättningar, som i det här fallet, ovanliga. Med det senaste utbrottet har totalt

fyra ILT-utbrott diagnostiserats i kommersiella fjäderfäflockar sedan 2006. Det är viktigt att misstänkta fall av ILT utreds genom obduktion, oavsett typ av besättning.

Mer information om newcastlesjuka, aviär influensa och infektiös laryngotrakeit finns på SVAs hemsida.

MISSTANKE OM MJÄLTBRAND

Från en nötkreatursbesättning med flera akuta dödsfall skickades ett djur till obduktion på regional anläggning. Utifrån anamnesen väcktes misstanke om mjältbrand av ansvarig veterinär på anläggningen. Bland annat hade blodblandad vätska runnit ur nosen på djuret, som också var mycket uppsvällt.

På SVA kunde misstanken avfärdas nästkommande dag efter att prover från djuret analyserats. Obduktionen talade för trumsjuka. Under veckan som följde dog ytterligare två djur i besättningen. Besättningens veterinär tog kontakt med SVA för att ställa frågan om behovet av nya undersökningar för mjältbrand, eller om djuren kunde gå direkt till obduktion. Mot bakgrund av de genomförda undersökningarna beslöt att djuren kunde gå till obduktion.

Efter kompletterande histologiska och bakteriologiska undersökningar kunde diagnosen frasbrand (*Clostridium chauvoei*) ställas.

■ ■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■ ■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

FOTO: MARKUS TIBURZI

Sedan den 15 mars har BSE-provtagning av friska nötkreatur som normalslaktas upphört. Anledningen till ändringen är att antalet BSE-fall inom EU minskat kraftigt.

ANMÄL BSE-MISSTANKAR

Sedan den 15 mars har BSE-provtagning av friska nötkreatur som normalslaktas upphört. Däremot ska BSE-provtagning fortsatt ske vid nödslakt och på djur som får vissa anmärkningskoder i levandedjursbesiktningen. Anledningen till ändringen är att antalet BSE-fall inom EU minskat kraftigt. Reglerna gällande borttagning av specificerat riskmaterial (SRM) och foderförbud ligger dock kvar.

Även om fallen inom EU har minskat är det viktigt med fortsatt uppmärksamhet på kliniska symtom. Dels för att upptäcka en eventuell ny epidemi, men också för att detta kan påverka andra länders syn på Sverige. OIEs BSE-klassificering av länder utgår nämligen från länders åtgärder för att förhindra en cirkulation av smitta och möjligheter att upptäcka sjukdomen. Sverige har enligt denna klassificering haft försumbar risk för BSE (den högsta statusen) sedan 2007. Sveriges goda sjukdomsläge för BSE ökar våra möjligheter till export av levande nötkreatur, avelsmaterial och livsmedel från nötkreatur.

En del i OIEs bedömning baseras på det antal djur där klinisk misstanke om BSE har väckts. Genom den omfattande slakteriprovtagningen har vi tidigare kunnat kompensera för att vi haft ganska få sådana BSE-misstankar. För att behålla samma status nu när slakteriprovtagningen i princip upphör krävs en ökad medvetenhet så att nötkreatur med kliniska symtom som skulle kunna vara BSE anmäls till Jordbruksverket. Ett typiskt exempel på fall som man bör anmäla är en ko över tre års ålder med neurologiska symtom och som inte svarar på behandling mot aktuella differentialdiagnoser. Veterinären bör i ett sådant fall ringa och diskutera med SVA eller Jordbruksverket. Vid en klinisk misstanke om BSE bekostar Jordbruksverket veterinärundersökning, avlivning, provtagning och bortskaffande av djuret. Djur med BSE-symtom på slakteri ska anmälas precis som andra misstankar, och Jordbruksverket lämnar besked om hantering. De ska alltså inte slaktas upp och provtas på slakteriet. ■

BSE – EN KORT SAMMANFATTNING

BSE (bovin spongiform encefalopati) är en prionsjukdom, med inkubationstid från två år och uppåt. Anledningen till de omfattande åtgärderna är att BSE är den troliga orsaken till vCJD hos människa, en dödlig sjukdom som inte kan behandlas. Smittspridning mellan djur har skett via foder innehållande kött- och benmjöl tillverkat av djur med BSE. Smittämnet är mycket motståndskraftigt, bland annat tål det höga temperaturer. Infektionsdosen är låg. Bekämpningsåtgärden har varit att förbjuda foder innehållande kött- och benmjöl till idisslare och att avlägsna SRM för att skydda människor. Atypiska BSE-fall som troligen är spontant uppkomna (det enda fall vi har konstaterat i Sverige var atypiskt) är en möjlig källa till nya epidemier.

Symtom hos nötkreatur att vara uppmärksam på

Oro, överdriven reaktion på ljud, ljus, beröring, tvångsmässigt slickande, tandgnissling, muskeltremor, djuret skyddar huvudet (hålls lågt), aggressivt beteende mot kor och människor, höga trippande steg, framför allt med bakbenen, svårigheter vid vändning, ovillighet att gå runt hörn, gå genom dörröppningar, låta sig mjölkas, djuret hoppar över ett streck i golvet som om det vore ett djupt dike det ska passera, konstiga öronrörelser, avmagring trots god aptit och nedgång i mjölkproduktion.

Drabbade djur kan ha enstaka eller flera av dessa symtom.